

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/18/2024
Identifikačné číslo spisu: 8620200183
Dátum vydania rozhodnutia: 16.07.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:8620200183.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu M. V., narodeného XX. M. XXXX, Z., O. XXX/X, zastúpeného advokátom JUDr. Ambrózom Motykom, Stropkov, Nám. SNP 7, proti žalovanej Orange Slovensko, a. s., Bratislava, Metodova 8, IČO: 35 697 270, zastúpenej Advokátska kancelária Branislava Máčaja, s. r. o., Bratislava, Vajnorská 21A, IČO: 46 759 875, o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 6C/7/2020, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 3. októbra 2023 sp. zn. 3Co/25/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 3. októbra 2023 sp. zn. 3Co/25/2023 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 8. novembra 2022 č. k. 6C/7/2020 - 171 I. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 3.300 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, II. vo zvyšku žalobu zamietol a III. žalobcovi priznal proti žalovanej náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne podľa § 13, § 19 písm. d), § 36, § 41, § 42, § 290 CSP, § 52 Občianskeho zákonníka, § 9 ods. 1 zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov (ďalej „ZOOÚ“), § 56 ods. 3 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách, podľa článku 10 ods. 2, 3 Listiny základných práv a slobôd, článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článku 16 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, článku 8 ods. 1, 2 Charty základných práv Európskej únie, článku 19 ods. 2, 3, 22 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa § 11, § 13 Občianskeho zákonníka, § 1 zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a vecne tým, že 9. februára 2017 N.. O. Z. našiel v Stropkove za budovou na Hlavnej ul. č. 60, v ktorej sídli predajňa Orange Slovensko, a. s. v neuzamknutom priestore určenom na skladovanie papierového odpadu medzi papierovým odpadom archívnu krabicu, v ktorej sa nachádzalo množstvo (483) originálnych písomností s osobnými údajmi účastníkov (zákazníkov) spoločnosti Orange Slovensko, a. s., vrátane originálov písomností s osobnými údajmi zákazníkov. Išlo o originálne dokumenty s vlastnoručným podpisom zákazníkov aj pečiatkou a podpisom obchodného zástupcu spoločnosti Orange Slovensko, a. s., na ktorých sa nachádzali dôležité

identifikátory dotknutých osôb ako je meno, priezvisko (akademický titul), adresa bydliska, rodné číslo, číslo občianskeho preukazu, telefónne číslo, číslo SIM karty a vlastnoručný podpis. Z Rozhodnutia ÚOOÚ SR zo 16. augusta 2017 č. 00777/2017-Os-17 zistil, že spoločnosť ELSIG s. r. o. ako sprostredkovateľ „porušil ustanovenie § 17 ods. 1 a § 19 ods. 1 zákona tým, že pri likvidácii dokumentov obsahujúcich osobné údaje klientov spoločnosti Orange Slovensko a. s. v rozsahu meno a priezvisko klienta (obchodné meno), adresa, rodné číslo (IČO), telefónne číslo, číslo OP, pridelené číslo, číslo SIM karty, účastnícke číslo, podpis klienta a podpis povereného pracovníka ako aj informácie o predajnom mieste nepostupoval s náležitou starostlivosťou, pričom tieto boli uložené v archívnej krabici s označením ARCHIVE BOX, TYP 1/75, na bočnej strane, ktorej je rukou napísané „ID 350GPB01 ORANGE SLOVENSKO, a. s. CHYBNÉ SIM KARTY VÝMENA 2011, 8.11.2011 - 3.11.2012“ a umiestnené v sklade na papierový odpad nachádzajúceho sa za budovou, v ktorej sídli predajňa Orange Slovensko, a. s. na Ul. Hlavná 60 v Stropkove“. Úrad neuložil citovaným rozhodnutím spoločnosti ELSIG s. r. o. opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku, keď konštatoval, že sprostredkovateľ v priebehu konania preukázal plnenie povinnosti vyplývajúce mu z ustanovení zákona a následne po bezpečnostnom incidente nanovo prijal bezpečnostné opatrenia a tým uloženie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku už nebolo v danom prípade dôvodné a účelné. Následne Úrad rozhodnutím z 22. decembra 2017 č. 01515/2017-Os-9 uložil sprostredkovateľovi - obchodnému zástupcovi žalovanej, spoločnosti ELSIG s. r. o. za porušenie povinnosti v súvislosti s bezpečnosťou spracúvania osobných údajov a v súvislosti s likvidáciou dokumentov pokutu vo výške 5.000 eur. Po tom čo mal súd prvej inštancie preukázaný základ nároku dospel k záveru, že je primerané zaviazat' žalovanú na zaplatenie sumy 3.300 eur titulom nemajetkovej ujmy v peniazoch. Bol názoru, že osobné údaje sú vstupnou bránou do súkromia každého jednotlivca a preto právo na ich ochranu požíva vysoký stupeň. To, že tieto písomnosti s osobnými údajmi neboli skartované, ale naopak boli neodborne odložené v sklade za predajňou a tam boli nezabezpečené či nepovšimnuté, považoval súd prvej inštancie za priťažujúcu okolnosť pri takýchto nárokoch. S poukazom na to, akým spôsobom došlo k zásahu do osobných práv žalobcu, kedy súd neuveril, že došlo k takémuto konaniu len z dôvodu omylu či hrubej nedbanlivosti obchodného zástupcu žalovaného ako aj vzhľadom na to, že primárnou funkciou sankcie je funkcia aj preventívna v rámci generálnej prevencie súd prvej inštancie mal za to, že nie je dôvodné priznať žalobcovi požadovanú sumu 5.000 eur, ale sumu 3.300 eur. K žalovanej vznesenej námietke premĺčania uviedol, že krabica, ktorá obsahovala osobné údaje žalobcu bola uložená v sklade v období od 25. januára 2017 do 9. februára 2017 a nasledujúcim dňom, t. j. 10. februára 2017 začala plynúť trojročná premĺčacia doba, ktorá do podania žaloby (30. januára 2020) neuplynula. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 3. októbra 2023 sp. zn. 3Co/25/2023 rozhodnutie súdu prvej inštancie I. potvrdil vo výroku I. v časti uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 110 eur v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, v prevyšujúcej vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalobu žalobcu na zaplatenie nemajetkovej ujmy v tejto časti zamietol, II. žalobcovi priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania voči žalovanej v rozsahu 100 % a III. žalobcovi priznal voči žalovanej náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Pri otázke posúdenia primeranosti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade tu existuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko incident, kedy došlo k vystaveniu osobných údajov žalobcu nepovolaným osobám je tak závažným zásahom do jeho práva na ochranu osobnosti, že nepostačuje zadost'učinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka a vzhľadom na závažnosť okolnosti a charakter incidentu je dôvodné, aby bolo žalobcovi priznané aj právo na nemajetkovú ujmu. Uviedol, že v dnešnej dobe je téma súkromia jednoznačne témou rezonujúcou v spoločnosti a v súvislosti s presunom aktivít záväzkovoprávnych vzťahov do digitálneho priestoru je nepochybné, že ponechaním všetkých osobných údajov žalobcu bez náležitého dohľadu zo strany žalovanej značným spôsobom poskytlo podmienky pre zneužitie týchto údajov, keď súčasná informačná spoločnosť a digitálna ekonomika dospela do stavu, kedy sa osobné údaje stali jednou z komodít na trhu, a preto je nutné tento derivát, ktorý už nie je len v dispozičnom práve pôvodného držiteľa, teda dotknutej osoby, ale aj osoby, ktorej pôvodný držiteľ tieto zveril dbať na to, aby subjekt, ktorému boli zverené nevystavoval bezpečnostnému riziku tieto osobné údaje a v

prípade, že k tomu tak dôjde, je nepochybne dôvodné priznať dotknutej osobe právo na náhradu nemajetkovej ujmy tak, aby táto bola primeraná a proporcionálna. Odvolací súd bral do úvahy jednotlivé okolnosti v prejednávanej veci, pričom dospel k záveru, že suma priznaná súdom prvej inštancie je neprimeraná vzhľadom k tomu, že dĺžka protiprávneho konania, ktorá skončila vo februári 2017 nebola ustálená jednoznačne, kedy boli predmetné písomnosti ponechané v príručnom sklade. Poukázal na to, že je nutné brať do úvahy aj skutočnosť, že v danom prípade ide len o zásah, ktorý bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť práva chránené v ustanovení § 11, kedy sa ani nevyžaduje vyvolanie následkov, no nebolo v konaní preukázané, že by došlo k takémuto zásahu. Táto skutočnosť bola podľa názoru odvolacieho súdu dôležitá pre posudzovanie výšky primeranej finančnej náhrady. Vo vzťahu k stanovenej výške nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sa javila odvolaciemu súdu byť priznaná náhrada zo strany súdu prvej inštancie neprimerane vysoká a poukázal na to, že pri náhradách nemajetkovej ujmy pri pozostalých z dopravných nehôd sa tieto sumy pohybujú cca 15.000 až 20.000 eur pri príbuzných v priamom rade, čo však samozrejme závisí od individuálnych okolností prípadu, no berúc do úvahy takto priznané sumy ako aj berúc do úvahy nároky, ktoré sú priznávané osobám ako obetiam trestných činov, je nepochybné, že miera zásahu do osobnostných práv v tomto prípade je nepomerne nižšia. Podľa názoru odvolacieho súdu možno hovoriť o rozsahu cca 10 % zo základu priznaného pre obeť násilných trestných činov a zároveň bolo nutné brať do úvahy to, že v danom prípade nedošlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu, došlo len k potencionalnej možnosti ich ohrozenia, čo nepochybne odôvodňuje ďalšie zníženie. Konštatoval, že neboli zistené ani dôvody, akými sú napr. škandalizácia žalobcu, opakovanie či zvyšovanie intenzity konania, úmyselné konanie žalovanej a bolo teda dôvodné túto sumu ponížiť na 110 eur. Námietku premlčania vyhodnotil ako nedôvodnú, nakoľko z výsledkov vykonaného dokazovania vyplynulo, že protiprávny stav, za ktorý žalovaná voči žalobcovi zodpovedá trval do 9. februára 2017, keď nálezca písomnosti ich našiel 9. februára 2017 a preto nasledujúcim dňom 10. februára 2017 začala plynúť trojročná premlčacia doba, ktorá do podania žaloby (30. januára 2020) neuplynula. O trovách konania pred súdom prvej inštancie i odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP. Dovolateľka namietala, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, nakoľko jeho odôvodnenie nespĺňa zákonné, ústavné, ani medzinárodné požiadavky na riadne a presvedčivé odôvodnenie. Poukázala na skutočnosť, že samotný žalobca v žalobe uviedol, že osobné údaje žalobcu a ďalších klientov žalovanej sa najmenej v období od 25. januára 2017 do 9. februára 2017 nachádzali v neuzamknutom sklade a osobné údaje boli vystavené možnosti neoprávneného sprístupnenia neobmedzenému okruhu subjektov a v tejto súvislosti žalovaná vzniesla námietku premlčania, keď mala za to, že premlčacia lehota začala plynúť 26. januára 2017 a uplynula 26. januára 2020. Bola názoru, že z pohľadu plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby k začiatku jej plynutia došlo v deň nasledujúci po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo aspoň ohroziť osobnostné právo žalobcu. Citovala viacero rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v ktorých bola riešená otázka momentu začiatku plynutia objektívnej premlčacej doby pri uplatňovaní práva na zaplatenie peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy a vytkla súdom nižších inštancií, že vo svojich rozhodnutiach nijakým spôsobom nezdôvodnili, prečo sa v tejto otázke odchyľili od ustálenej rozhodovacej praxe. Mala za to, že odvolací súd sa náležite nevysporiadal s problematikou zásady úspechu v spore pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania a v tejto časti považovala jeho rozhodnutie za arbitrárne. Uviedla, že odvolací súd len stroho konštatoval, že o trovách celého konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a priznal procesne úspešnej žalobkyni nárok na náhradu trov konania, pričom sa nezaoberal jej odvolacími námietkami, ktorými namietala, že žalobca bol v spore úspešný iba čiastočne (dokonca takmer minimálne, nakoľko sa žalobou domáhal priznania nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 5.000 eur a bola mu priznaná suma 110 eur) a taktiež sa nezaoberal jej argumentáciou, aby pri určovaní trov konania využil svoje moderačné právo podľa § 257 OSP. Poukázala na skutočnosť, že právny zástupca žalobcu v inom skutkovom a právne identickom prípade zastupuje ďalších 42 žalobcov, ktorým bola rovnako priznaná suma 110 eur, avšak vzhľadom na počet žalobcov bola na účet právneho zástupcu žalobcov poukázaná suma 50.877,60 eura. Bola názoru, že nožnice medzi žalobcom požadovanou čiastkou peňažnej náhrady a judikovanou čiastkou sú v tomto prípade tak široko otvorené, že odôvodňujú legitímnu otázku žalovanej, či vôbec

žalobcovi v tomto prípade vznikol nárok na náhradu trov konania a ak áno, v akom rozsahu, na ktorú mala žalovaná dostať zo strany odvolacieho súdu jednoznačné odpoveď. Ďalej uviedla, že v odvolaní uviedla viacero relevantných dôvodov, prečo by mal podľa nej odvolací súd uplatniť moderačné právo z dôvodu, že vyplatenie vyššie uvedenej sumy pre 42 žalobcov je neadekvátne, v rozpore s dobrými mravmi a v rozpore so zásadou spravodlivosti, ktorú by mal súd v prvom rade sledovať. Zdôraznila, že odvolací súd sa touto argumentáciou ani len nezaoberal. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k podanému dovolaniu bol názoru, že nie je dovolanie prípustné, nakoľko žalovaná v ňom namieta nesprávne právne posúdenie sporu. Uviedol, že vecne je však námietka premlčania neopodstatnená, nakoľko bezpečnostný incident, ktorý tvorí právny základ nároku uplatneného žalobou je svojou podstatou protiprávnym konaním, ktoré je možné označiť za správny delikt a z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že protiprávny stav, za ktorý žalovaná zodpovedá trval od 25. januára 2017 do 9. februára 2017. Ďalej namietal, že predmetom sporu je ochrana osobnosti a teda konštatovanie žalovanej o nepomere medzi priznanou sumou peňažnej náhrady a výškou trov konania je bez právneho významu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Dovolateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí, ich arbitrárnosť, neodôvodnenie odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, nedostatočné odôvodnenie a arbitrárnosť vo vzťahu k zásade úspechu v spore, neaplikáciu § 257 CSP v súvislosti s rozhodovaním o náhrade trov konania.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

14. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

15. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

16. Ustanovenie § 387 ods. 2 CSP síce umožňuje odvolaciemu súdu, aby sa v potvrdzujúcom rozsudku, ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody. Aj v takom prípade je však v zmysle § 387 ods. 3 veta druhá CSP povinný vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

17. Keď sa odvolací súd rozhodujúci o opravnom prostriedku odvolateľa nevysporiada s právne relevantnou argumentáciou odvolateľa adekvátne a preskúmateľne alebo nekonštatuje irelevantnosť jeho právnej argumentácie, poruší základne právo na súdnu ochranu garantovanú podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces garantované podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri napr. III. ÚS 402/08). Pokiaľ odvolací súd vôbec nepristúpi k vysporiadaniu sa s podstatnými argumentami odvolateľa, tieto bez primeraného vysvetlenia ignoruje a neaplikuje relevantnú právnu úpravu, porušuje tým právo odvolateľa na spravodlivý proces (por. II. ÚS 120/2020).

18. V súvislosti s vadou § 420 písm. f) CSP dovolateľka namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu. Mala za to, že odvolací súd sa nevysporiadal s ňou uvádzanými podstatnými odvolacími tvrdeniami (§ 387 ods. 3 CSP), keď v odvolaní namietala, že žaloba je podaná po uplynutí trojročnej premlčacej doby a že žalobca bol v spore úspešný iba čiastočne a preto žiadala, aby odvolací súd pri určovaní trov konania využil svoje moderačné právo podľa § 257 OSP a posúdil, či priznanie trov konania nie je v rozpore s dobrými mravmi, pričom odvolací súd sa touto argumentáciou vôbec nezaoberal.

19. Z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že odvolací súd sa v odôvodnení jeho rozhodnutia nezaoberal odvolacími námietkami žalobkyne týkajúcimi sa začiatku plynutia premlčacej doby a náhrady trov konania. Odvolací súd k obsiahlej argumentácii žalovanej v odvolaní týkajúcej sa začiatku plynutia premlčacej doby vo svojom rozhodnutí stroho uviedol, že „Námietku premlčania vyhodnotil ako nedôvodnú, nakoľko z výsledkov vykonaného dokazovania vyplynulo, že protiprávny stav, za ktorý žalovaná voči žalobcovi zodpovedá trval do 9. februára 2017, keď nálezca písomnosti ich našiel 9. februára 2017 a preto nasledujúcim dňom 10. februára 2017 začala plynúť trojročná premlčacia doba, ktorá do podania žaloby (30. januára 2020) neuplynula“. K odvolacej argumentácii žalovanej, ktorá namietala, že pre začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby je rozhodujúci moment, kedy došlo k protiprávnemu zásahu, ktorý mohol viesť k nemajetkovej ujme a nie kedy došlo k ukončeniu bezpečnostného incidentu, odvolací súd však nedal žiadnu odpoveď. Rovnako bolo potrebné súhlasiť s dovolateľkou, že odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami žalovanej týkajúcich sa náhrady trov konania.

20. Odvolací súd teda neposkytol dovolateľke náležitú a zrozumiteľnú odpoveď na jej podstatné tvrdenie uvedené v odvolaní. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť pritom aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné. Takéto arbitrálne rozhodnutie súdu odníma strane sporu možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces (čo zakladá vadu konania podľa § 431 ods. 1 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP), pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov; tak ako tomu bolo v prejednávanom prípade.

21. Dovolací súd konštatuje, že uvedené nedostatky odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v otázke väd konania namietaných dovolateľkou majú v danom prípade za následok, že napadnuté rozhodnutie nespĺňa požiadavky stanovené súdu v ustanovení § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP na riadne odôvodnenie rozsudku. Z tohto dôvodu je dovolanie žalovanej procesne prípustné podľa § 420 písm. f) CSP a dovolateľka v ňom dôvodne namieta ňou uvádzanú procesnú vadu zmätočnosti, pretože jej týmto nesprávnym procesným postupom súdu bolo znemožnené realizovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

23. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.